

PROSJACI I S(P)INOVI – NE/POPULARNOST RAOSOVA STVARALAŠTVA

Marijana Roščić

UDK: 821.163.42.09Raos.I.

Nakon zabrane prikazivanja TV-serije *Prosjaci i sinovi* uslijedili su brojni novinski članci o piscu Ivanu Raosu, romanu *Prosjaci i sinovi* i TV-seriji. U radu se prikazuje kronologija nastanka romana i TV-serije, donose se izvaci novinskih članaka i kritika o autoru i romanu koji su, moguće, utjecali na popularnost romana. Ponajviše negativno o Raosu pisao je Nikola Disopra u *Slobodnoj Dalmaciji*, a dijelovi njegova eseja bit će objavljeni u beogradskoj *Politici*. O razlozima zabrane emitiranja TV-serije svjedoči pismo uredničkog kolegija TV-Zagreb, objavljeno u *Večernjem listu* 1973. godine, a o Raosu u to vrijeme pišu i I. Mandić, R. Kovačević, M. Bošnjak. U radu će biti riječi i o književnim susretima, tribinama i znanstvenim skupovima posvećenima stvaralaštvu Ivana Raosa, nastanku monodrama i pjesama njemu u čast čime se svakako doprinosi popularnosti Raosova opusa.

Ključne riječi: Ivan Raos; roman; TV-serija *Prosjaci i sinovi*; cenzura; kritika; novine; *Slobodna Dalmacija*; *Politika*; TV-Zagreb; Nikola Disopra

U kolikoj mjeri zabrana tiskanja nekog djela ili zabrana prikazivanja TV-serije (ili filma) utječe na popularnost onoga što je zabranjeno? Prema scenariju *Prosjaka i sinova* Antun Vrdoljak je režirao TV-seriju. Serija je bila zabranjena, potom i cenzurirana u prikazivanju godine 1984. Što je

sadržano u romanu (i TV-seriji), čime je to Raos popularizirao svoje rodno mjesto (u kojem se od 1994. održavaju »Raosovi dani«) i Imotsku krajinu na način da danas svi (snalažljive) Imočane nazivaju novim Matanima, upravo prema liku iz Raosova romana? Matan ima svoj spomenik u Imotskom (ispred trgovačkog centra), Facebook-stranicu »Prosjaci i sinovi« prati preko 30.000 ljudi, koji redovno na citate iz romana ostavljaju svoje komentare ili citiraju dijelove iz romana *Prosjaci i sinovi*.

U srpnju ove godine navršit će se trideset godina od smrti Ivana Raosa (1921. – 1987.), a od objavljivanja romana *Prosjaci i sinovi* proteklo je 46 godina.

Ivan je Raos nadasve plodan autor, okušao se kao pjesnik, dramatičar i romanopisac. Začudujuća je brojka naslova koje je autor tiskao u vlastitoj nakladi, ali to nije čudno s obzirom na piščevu marginaliziranost – nakon zabrane emitiranja TV-serije *Prosjaci i sinovi*. Raos je i prije bio zabranjivan, za vrijeme Drugog svjetskog rata zaplijenjena mu je knjiga *Grold Taquart* (1943.). Autor je pisao i objavljivao pod pseudonimima fra Ivan Glagoljaš, fra Ivan Petrov Glagoljaš, Navi Soar, Ledi Ani Vador i drugima.

Roman *Prosjaci i sinovi* Raos je pisao tri godine, od 1968. do 1971.¹ Dijelovi romana izlazili su u časopisima *Republika*, *Kolo*, *Mogućnosti*, *Forum* i *Revija*.² TV-Zagreb 1969. godine snima i prikazuje TV-humoresku *Žuti, žuti kanarinci* za koju je Raos u razgovoru s Pavletićem rekao:

To se svidjelo i gledaocima i TV-momcima. Pozvaše me i rekoše da bih od istog materijala mogao sataki cijelu seriju. Odmah pomislim na Prosjake & sinove – tada već bijahu napisane gotovo dvije trećine

¹ Vlatko Pavletić, »Pisanjem se ne popravlja svijet« [razgovor s Ivanom Raosom], u: *Misaono osjećanje mjesta*, NZMH, Zagreb, 1995., str. 177.

² U časopisu *Republika*, 24 (1968.), br. 8-9, objavljen je odlomak »S ramena svojega kruh ćeš jesti«, nakon čega je Raos objavljivao ulomke u drugim časopisima. Ana Lederer je u monografiji *Ivan Raos* iz 1998. sistematizirala Raosovu suradnju u periodici od 1939.

romana. I tako sinovi šverceri dobiše očeve galantare i djedove prosjake. U četrdesetak dana napisah scenarij za trinaest epizoda. Nu, vidi vraga! Posljednje epizode bijahu skrenule u nekakvu karikiranu grotesku, a kako i ne bi, kad im izvorište bijaše u lakrdijici Žuti, žuti kanarinci. I što sada? Moraš dovršiti roman, ali tako da se ne iznevjeriš ni sebi, ni TV-gledaocima. Ti boga... Tko li će to! I tako je, mili moj Vlatko, posljednja trećina romana, oslonjenja na televizijski predložak, ispala i mršavija i siromašnija od prvih dviju trećina.³

Raos potom kaže kako je serija bila napisana, snimljena i bunkerirana.⁴ Zabrana emitiranja TV-serije («Odluka programskog kolegija») objavljena je 19. ožujka 1973. u *Večernjem listu* i u *Vjesniku* 18. i 19. ožujka 1973. U odluci se nigdje izrijeком ne spominje autorova moguća nacionalna tendencija u samome romanu već ga se dovodi u vezu s događajima koji su obilježili 1971. godinu.

Prema mišljenju programskog kolegija, u mnogim reagiranjima opravdanost emitiranja televizijske serije »Prosjaci i sinovi«, nije dovedena u sumnju zbog njenog sadržaja i poruke, nego zbog autora – nekih njihovih djela i kritika kojima su bili podvrgnuti zbog sudjelovanja u politici masovnog pokreta.⁵

U ožujku 1973. godine književnik i kritičar Nikola Disopa u *Slobodnoj Dalmaciji* objavljuivat će dijelove eseja o Raosovu romanu *Prosjaci*

³ Vlatko Pavletić, »Pisanjem se ne popravlja svijet«, op. cit., str. 175.

⁴ TV-Zagreb je raspisao natječaj za humoristične serije, a prihvaćeni su scenariji serija »Naše malo mjesto«, »Gruntovčani« i »Prosjaci i sinovi«. Audiozapis redatelja Antuna Vrdoljaka o nastanku i neprikazivanju serije može se pronaći na: <http://radio.hrt.hr/radio-split/clanak/slikovite-raosove-recenice-u-prosjacima-i-sinovima/120985/>.

⁵ »Odgođeno prikazivanje 'Prosjaka i sinova'« (Odluka programskog kolegija Televizije Zagreb), *Večernji list*, 17 (1978.), br. 4198 (19. ožujka), str. 5.

i sinovi. U četiri (dnevna) broja, od 28. do 31. ožujka, Disopra će napasti Raosa, njegov roman, pisanje i književni status. Nesmiljenom količinom kritike Disopra će proglasiti Raosa književnikom klerofašistom i rasistom, koji ne podnosi ništa što nije hrvatsko, roman će okarakterizirati kao »zakašnjeli«, s obzirom na to da je o prosjacima pisao Vjenceslav Novak, a o dalmatinskom zaleđu Matavulj, Šimunović, Ćipiko, Kaleb, Jelić, Desnica, Laušić.

Zakašnjelost vidimo prvenstveno u tome što ta Raosova pripovijest (ili, ako baš hoćete, povijest o ljudima iz Imotske krajine) ni u kojem pogledu ne donosi i ne unosi u hrvatsku prozu ništa bitno novo. Pisana zastarjelim načinom koji je odavno prevladan, pisana više-manje stereotipnom realističkom metodom, tretirajući probleme koji su odavno prestali biti aktualni u pravom smislu te riječi, proza djeluje anahronistički. (Jedino je aktualna što je ponovno, tko zna koji put zaredom, oživjela naše »hrvatsko pitanje« na tom prostoru i što je stavila u središte naše pozornosti ono što smo mi Hrvati odavna odbacili kao našu nacionalnu i povijesnu sramotu i zabludu. Jedino valja uzeti u obzir u vrijeme u kojem je pisan roman i auditorij za koga je objavljen!).⁶

Disopra optužuje Ivana Raosa za pripadanje masovnom pokretu. U prvom objavljenom članku Disopra se čudi zašto je snimljena serija, zašto je Antun Vrdoljak režirao seriju po romanu Ivana Raosa, predstavljajući pisca i redatelja nacionalističkim tandemom iz masovnog pokreta. Tu Disopra ne staje, imenuje Pavletića i Donata drugim tandemom »iz redova Matice hrvatske i masovnog pokreta«⁷ pod čijim je uredništvom objavljen roman.

⁶ Nikola Disopra, »Prešućena istina«, *Slobodna Dalmacija*, 31 (1973.), br. 8721 (30. ožujka), str. 6.

⁷ Nikola Disopra, »Raosovi 'Prosjaci i sinovi', *Slobodna Dalmacija*, 31 (1973.), br. 8719 (28. ožujka), str. 6.

Dobija se dojam da je djelo i napisano samo zato da bi se izbljuvale nacionalšovinističke, domagoško-klerikalne »ideje«, i to rječnikom koji bismo čak teško našli u predratnoj hrvatskoj klerofašističkoj štampi. U tome je Raos uistinu majstor bez premca; srbožderstvo kojim zrači njegova knjiga nemoguće je naći primjera u literaturi. Mnoge stranice iz tog romana čitaju se i s mučninom i gađenjem. O humanizmu Ivana Raosa ne može se govoriti. Neshvatljivo je da takva mržnja, odiozniju bi bilo nemoguće zamisliti, može naći takva autora, da se takva mržnja može prenijeti u umjetničko djelo, a preko njega na čitaoce. Ima li itko pravo s tolikom mržnjom bljuvati najsvetije i najelementarnije što je naša revolucija krvlju i nebrojenim žrtvama stvorila: bratstvo i jedinstvo naših naroda? [...] U djelu Ivana Raosa (a znamo, hvala našem dragom hrvatskom bogu, čitati i među recima!) prepoznajemo Milu Budaka i još i danas, samo ovaj put iz Raosovih usta, čujemo jeku poziva: »Srbe na vrbe!«.⁸

Nastavak Disoprina eseja objavljen je pod naslovom »Bez maske«. Uspoređujući Marinkovićev i Raosov pristup žandarima (ili pripadnicima vlasti), Disopra zaključuje:

Marinković je sve to uvio u nekakav smijeh, pa čitaocu ne preostaje drugo nego da se i on blago osmijehne, iako mu nije uvijek do smijeha. [...] U Raosa je slučaj nakaradniji, svakako nakazniji. Karikiranjem on iznakazuje sve što nije obojeno hrvatskim nacionalšovinizmom. [...] drugi primjer domagojsko-klerofašističkog Raosova djela ogleda se u slijedećem: nigdje ne spominjući četverogodišnju (opet jedna od Raosovih zaboravljivosti!) antihitlerovsku borbu jugoslovenskih (pa prema tome i hrvatskog) naroda pod rukovodstvom Komunističke partije i Tita, Raos se ipak sjetio da nešto, pa bilo to i stilom žurnalističkog izvjestioca, treba reći i o novom vremenu. I lukavi se torbar dosjetio:

⁸ Ibid.

*kako ta nova vlast, glupa i primitivna (uostalom, kakva bi mogla biti komunistička vlast nego glupa i primitivna!) [...] oduzima sve što su marljive imotsko-torbarske ruke stekle dugogodišnjim krvavim, mukotrpnim radom.*⁹

U beogradskoj *Politici* R. Kovačević 29. ožujka 1973.¹⁰ objavljuje, bolje rečeno prenosi, dijelove Disoprina eseja pod naslovom »Mržnja i fašizam u 'Prosjacima'«. Sve negativnosti obojene ideološkim predznakom, kojima je Disopra okarakterizirao Raosa i njegov roman, Kovačević preuzima djelomično, birajući dijelove eseja u kojima Disopra najžešće udara/napada Raosov, kako ga on naziva, klerofašizam.

Igor Mandić u članku »Između kritike i čakije«, objavljenom u *Vjesniku* 3. travnja 1973., smatra Disoprinu reakciju zakašnjelom reakcijom za koju mu je trebala godina dana. Smatra ga potom i neupućenim kritičarom jer je Mandić godinu prije objavio kritiku Raosova romana. Disopri zamjera (pretjerano) ideološku, a ne književnu analizu: »Zatim stil i rječnik novinsko-pokrajinskoga pamfleta [...] temeljito se razlikuju od bilo kakvih odrednica i sustavnica (ideološke) književne kritike« [...] Između ideološke književne kritike i vulgarna pamfletizma postoji debela razlika.«¹¹ Mandić nanovo navodi što je to što se Raosu može zamjeriti, a što je objavio godinu dana ranije u članku »Vlaška mitologija«, zamjerajući autoru tezu da je hrvatska povijest seljačka, i to utemeljena u Imotskoj krajini:

Ta njegova lokalpatriotistička teza samo je malčice suviše napuhana i ništa više: usprkos tome što držim da ona ne odgovara povijesnim

⁹ Nikola Disopra, »Bez maske«, *Slobodna Dalmacija*, 31 (1973.), br. 8720 (29. ožujka), str. 6.

¹⁰ Članak je objavljen u *Politici*, 70 (1973.), br. 21365 (29. ožujka), str. 12. (U monografiji Ane Lederer *Ivan Raos* na 317. str. pogrešno su navedeni podatci: br. 21366, str. 14 i datum 28. ožujka).

¹¹ Igor Mandić, »Između kritike i čakije«, *Vjesnik*, 34 (1973.), br. 9349 (3. travnja), str. 4.

*činjenicama ta je teza dobro poslužila da bi ostvario cjelovitost svoje kronike, da bi kroz nju proveo jednu povijesnu, nacionalnu žicu koja vezuje ulomke njegova povijesnog kolaža.*¹²

Nadalje, Mandić roman naziva pravim i prvim hrvatskim pikarskim romanom, dok likove ne smatra reprezentativnim Hrvatima koji u svakom sustavu uspješno manevriraju i uspijevaju ponešto ušćariti.¹³

U već spomenutoj *Politici* 31. ožujka¹⁴ urednički će kolegij reagirati na navode Kovačevića (prema Disoprinu eseju). Ne želeći da čitatelji pomisle kako je TV-Zagreb snimio seriju u kojoj se propagiraju mržnja i fašizam, urednički kolegij iznosi kronološki slijed događaja (želeći dokazati da je TV-serija snimljena prema scenariju, a ne romanu): »TV Zagreb primila je scenarij 1969., ugovor o realizaciji potpisan je početkom 1971., a knjiga se pojavila u prosincu 1971.«¹⁵ Dalje se navodi kako su Jure Kaštelan i Mirko Božić dali pozitivnu recenziju »a sama serija ne sadrži (za razliku od romana) ništa na osnovu čega bi se moglo zaključiti da propagira mržnju i fašizam«.¹⁶

Ispod ove reakcije stoji napomena novinara, bolje rečeno pitanje uredničkom kolegiju: ako »sama serija ne sadrži (za razliku od romana) ništa na osnovu čega bi se moglo zaključiti da propagira mržnju i fašizam«, zašto je onda programski kolegij TV-Zagreb odlučio da odgodi emitiranje ove serije?¹⁷

¹² Igor Mandić, »Vlaška mitologija«, *Vjesnik*, 33 (1972.), br. 9136 (25. srpnja), str. 6.

¹³ Ibid.

¹⁴ U monografiji Ane Lederer *Ivan Raos* na 317. str. pogrešno je naveden datum objavljivanja pisma programskog kolegija TV-Zagreba: 29. umjesto 31. ožujka.

¹⁵ Pismo programskog kolegijuma TV Zagreb, *Politika*, 70 (1973.), br. 21367 (31. ožujka), str. 8.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Ibid.

Mirko Bošnjak će izreći da je Raosovo djelo loše, ali će osuditi miješanje politike u kulturu:

A praksa nije uvijek bila onakva kakvu je željela i trebala kultura, ali isto tako nije uvijek bila ni takva kakvu je zahtijevala politika. Ova stalnovremenski prisutna disonantna kulturno-politička ili političko-kulturna dvojnost zapravo je određivala, danas određuje, a i određivat će ono idejno područje koje nazivamo kulturnom politikom. [...] nesretne su gluposti, a još nesretnije njihove posljedice koje čine i politika i kultura, a u ime kulturne politike. [...] Riječ je samo o tome da glupost ne smije biti sinonim za kulturnu politiku, kulturni čin i ophođenje, a povremeno kulturno-politički ekscesi ne mogu biti odrednice i međaši procesa kulturne politike, njenog idejnog određenja i društvenih ciljeva koji jesu i jedino mogu biti humanistički.¹⁸

TV-serija će biti prikazana tek 1984. godine u 13 epizoda i to u cenzuriranoj verziji.¹⁹ I u naše vrijeme HRT reprizira seriju za koju postoji interes.

Popularizaciji Raosova stvaralaštva doprinosi i manifestacija »Raosovi dani«, koja se u pjesnikovu zavičaju održava od 1994. (Te su godine susreti održani pod imenom »Nasmijana neba Ivana Raosa«.)²⁰ Manifestacija se održava u srpnju, mjesecu Raosove smrti, te ima kulturno-umjetnički karakter/predznak. U rodnom Medovu Dolcu i Lovreću održavaju se

¹⁸ Mirko Bošnjak, »Bez gluposti, kulturnih 'ekscesa' i nedomišljenih 'političkih' poteza«, *Oklo*, 1 (1973.), br. 7 (30. svibnja), str. 9.

¹⁹ Kao što je poznato, cenzori su uništili negative iz šeste epizode, a o tome svjedoči redatelj Antun Vrdoljak. Redatelj je o tome vremenu govorio i na književnoj tribini održanoj 6. lipnja 2016. u Splitu, u povodu 45 godina od objavljivanja romana. Audiozapis može se pronaći na: <http://radio.hrt.hr/radio-split/clanak/slikovite-raosove-recenice-u-prosjacima-i-sinovima/120985/>.

²⁰ Vidi više u predgovoru Branke Buljan u povodu 7. Raosovih dana, u: Mladen Vuković (ur.), *Raosovi dani 2000.*, Imotski, 2000.

kulturne večeri, nastupi raznih KUD-ova, gangaša, pučkih pjesnika, uz znanstvene doprinose o Raosu (Nedjeljko Mihanović, Hrvojka Mihanović Salopek, Ana Lederer, Ivan J. Bošković i drugi). Od 1999. godine djeluje udruga »Raosovi dani« koja, u suradnji s Društvom hrvatskih književnika, svake godine raspisuje natječaj i dodjeljuje nagradu »Ivan Raos« za najbolje monodramske tekstove, a posebno se cijene/boduju djela koja su nastala preradbom Raosovih djela i/ili su pisane jezikom Raosove krajine. Na »Raosovim danima« se pobjedničke monodrame izvode ili bivaju čitane pred publikom. U organizaciji udruge »Raosovi dani« objelodanjeni su pjesme i uraci o Ivanu Raosu iz 2000. godine *Raosovi dani* te iz 2005. *Raosov zbornik 1* i iz 2006. *Raosov zbornik 2* (Zbornik radova s književnih susreta »Raosovi dani«).

Osmi kijeovski književni susreti, održani 2009. godine, posvećeni su Ivanu Raosu. Dugo je Raos bio »pod tepihom« književne kritike; Frangeš, Donat, Lederer dijele njegova djela na kozmopolitska i zavičajna. Za kozmopolitska djela navode kako nisu dovoljno valorizirana, a za zavičajna kako ih je kritika unaprijed osudila kao »zastarjela«, »loša«. Zavičajna djela zanimljiva su prije svega puku o kojem je Raos pisao, obiluju pučkim mudroslovcama, legendama, narodnim predajama. O usmenoj književnosti kod Raosa u zborniku pišu Marko Dragić i Ivana Blažević, o zavičajnoj kulturi Goran Novaković, o Raosu u novijim povjesnicama književnosti Antun Pavešković, o dva prešućena romana Ivana Raosa piše Ivan J. Bošković, Mladen Vuković je pisao o Raosu u imotskome zavičaju te je uredio izbor pjesama hrvatskih književnika o Raosu. U zborniku su zastupljeni i radovi Stipe Grgasa, Vlade Pandžića, Jadranke Nemeth-Jajić, Miljenka Buljca, Mirne Brkić, Marija Bušića, Ilije Protuđera, Ane Ćavar, Ivana Majića, Ivica Šušića, Ante Nadomira Tadić Šutre, Fabijana Lovrića. Drugi dio zbornika sastoji se od pjesama posvećenih Ivanu Raosu i njegovu stvaralaštvu.

Namjera ovog teksta nije bila re/valorizacija Raosova romana, nego upućivanje čitatelja u sadržaje novinskih članaka, kritika i eseja nastalih

nakon objave romana i nakon snimanja TV-serije koji su svakako utjecali na recepciju i popularnost Raosova djela. Na čitatelje *Slobodne Dalmacije* mogao je utjecati Nikola Disopra s četiri članka u kojima, ne kritičarski već kritizerski, piše o Ivanu Raosu i o romanu *Prosjaci i sinovi*. Disoprini članci zasigurno su imali negativni učinak po autora na razini regije i u mjestima gdje je *Slobodna Dalmacija* bila distribuirana. Nakon diskreditacije autora i romana, dijelovi tih članaka bit će preuzeti i objavljeni u beogradskoj *Politici*, čime se zapravo krug čitatelja širi, a samim time i mogući utjecaji na čitateljstvo ondašnje države. Ipak, u ovome radu nisu prikazani svi članci, što svakako može biti poticajno za daljnje istraživanje sudbine romana i drugih djela Ivana Raosa, imotskog Homera (kako ga naziva Ivan J. Bošković)²¹ ili suvremenog Kačića (kako ga naziva Šime Vučetić).²²

²¹ Ivan Bošković je o Ivanu Raosu govorio i na književnoj tribini održanoj 6. lipnja 2016. u Splitu, u povodu 45 godina od objavljivanja romana. Audiozapis može se pronaći na: <http://radio.hrt.hr/radio-split/clanak/slikovite-raosove-rece-nice-u-prosjacima-i-sinovima/120985/>.

²² Vidi: Jozo Laušić, »In memoriam: Ivan Raos«, *Obnovljeni život*: časopis za filozofiju i religijske znanosti, 43. (3-4), 1998., 315-316. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/53442>.

DODACI:
NASLOVI POJEDINIH ČLANAKA
O ROMANU I/ILI O TV-SERIJI *PROSJACI I SINOVI*.

UZ JEDNU NAJAVLJENU A NE PRIKAZANU TV SERIJU

Mržnja i fašizam u »Prosjacima«

Esaj splitskog književnika i kritičara Nikola Disopre o romanu Ivana Raosa

R. Kovačević, »Mržnja i fašizam u 'Prosjacima'«,
Politika, 29. ožujka 1973.

Između kritike i čakije

Književne se kritičare obično maitrežu tako da ih se više nije su mislili kad su napisali... Dakako, dobar dio kritičarstva je takve nesporazume s publikom snose i sami kritičari, koji nisu u stanju (ne žele ili ne smiju) čitati i kritički napisati što misle (iako nešto misle). Od ovoga pitanja ima samo još jedno koje je manji kompliment po kritičara, a to je, da ga pitaju hoće li i kad će glasiti o...

Zakašnjelo reagiranje

Pišem ovo u povoda najnovije naše (književne) »čakije«, koja je buknuła kad se u jednom novinama, ovih dana, pojavio pamflet (u nastavcima) s pretenzijom da predstavlja (književni) sud. Mnozimima koji su slabo obaviješteni ili koji su kratko pamćenja, ostalo

Jer, napokon, naša (književna) kritika nije čekala taj glas, nego je mnogo ranije, tj. na vrijeme, bez panikarenja, u okvirima književne promidžbe, odredila sponteomtom romanu mjesto koje mu pripada.

Granice ideološke kritike

★ Između ideološke književne kritike i vulgarna pamfletizma postoji debela razlika

Ovo je, drim, savršeno jasno rečeno u okvirima (ideološke) književne kritike i po-

I. Mandić, »Između kritike i čakije«,
Vjesnik, 3. travnja 1973.

ODLUKA PROGRAMSKOG KOLEGIJA TELEVIZIJE ZAGREB
ODGOĐENO PRIKAZIVANJE
»PROSJAKA I SINOVA«

»Odgođeno prikazivanje 'Prosjaka i sinova'«
(Odluka programskog kolegija Televizije Zagreb),
Večernji list, 19. ožujka 1973.

**Писмо њроџрамској
колеџијума ТВ Заџреб**

Pismo programskog kolegijuma TV Zagreb,
Politika, 31. ožujka 1973.

KRATKA KRITIKA

„Vlaška“ mitologija

I. Mandić, »Vlaška mitologija«,
Vjesnik, 25. srpnja 1972.

PROSJACI I S(P)INOVI – NON/POPULARITY OF RAOS' WORKS

Abstract

A number of newspaper articles were written about Ivan Raos, the author of a novel and a TV show *Prosjaci i sinovi* (*Beggars and Sons*) after aforementioned TV show had been banned. This paper aims to present a chronology of writing the novel and its corresponding TV show by mentioning various newspaper articles and reviews about the author and the TV show which may have influenced the popularity of the novel. Nikola Disopra had especially negative opinion about the author and wrote about him in a daily newspaper *The Slobodna Dalmacija* and parts of his essay were published in Belgrade's *The Politika*. A letter written by TV Zagreb's editorial staff published in *The Večernji List* in 1973 contains a reason why the TV show was banned. At that time I. Mandić, R. Kovačević, M. Bošnjak also wrote about Ivan Raos. This paper contains information about literary meetings, public discussions and scientific symposia dedicated to the work of Ivan Raos as well as monodramas and poems created in his honour. All of the abovementioned certainly contributes to the popularity of Raos' opus.

Key words: Ivan Raos; a novel and a TV show *Prosjaci i sinovi*; a censorship; criticism; newspaper; *Slobodna Dalmacija*; *Politika*; TV Zagreb; Nikola Disopra